

АТОМНИК АУ України

№17 (856) 27 квітня 2017 року

Заснована 1 грудня 2000 року

ГАЗЕТА ПРОФЕСІЙНОЇ СПІЛКИ

ПРАЦІВНИКІВ АТОМНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

26 КВІТНЯ — МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ЧОРНОБИЛЯ

ПЕРЕБУДОВА ЗОНИ ВІДЧУЖЕННЯ: ВЕКТОРИ ДОКЛАДАННЯ ЗУСИЛЬ

Саме на таку тему кореспонденти «АУ» нещодавно розмовляли з досвідченим атомним енергетиком, ліквідатором-чорнобильцем, як мовлять, зі стажем, провідним упродовж багатьох років державним діячем вищого рівня в цій сфері діяльності Володимиром Івановичем Холошою.

Біографічна довідка:

Холоша В.І. народився 1 серпня 1955 року. Освіта вища: після закінчення Київського політехнічного інституту у 1978 році почав працювати у цеху теплової автоматики та вимірювань Чорнобильської АЕС черговим електрослюсарем, потім — начальником зміни цеху, начальником зміни енергоблока №2. Якраз перед аварією на ЧАЕС був обраний заступником секретаря парткому електростанції, у цьому статусі з перших годин квітневої трагедії 1986 року брав участь у забез-

печенні заходів з ліквідації аварії та її наслідків. У післяаварійні роки працював заступником генерального директора НВО «Прип'ять», міністром Мінчорнобиля України, тривалий час — заступником міністра новоствореного МНС України. Очолював Державне агентство України з управління зоною відчуження з 2011 року. З 2014-го Холоша В.І. обіймає посаду заступника генерального директора з питань створення єдиного комплексу поводження з відпрацьованим ядерним паливом відокрем-

леного підрозділу «Атом-проектінжиніринг» ДП НАЕК «Енергоатом».

— Володимире Івановичу, попередній 2016 рік був, так би мовити, прив'язаний до таких дат і подій, як 30-ті роковини Чорнобиля, завершення насування нового безпечного конфайнменту (НБК) на об'єкт «Укриття», триває мінімізація наслідків катастрофи на ЧАЕС. Так от стосовно Чорнобильської зони відчуження, якій професійноально ви присвятили, можна сказати, більшу частину свого життя, як тепер уже виявилось. Що далі робити з цим радіаційно забрудненим регіоном, його внутрішніми проблемами? Ваш пог-

ляд на це через ці роки, адже розроблялися всілякі шляхи удосконалення діяльності у зоні відчуження. Останнім часом владою укротре задекларовані наміри перебудови управління цією територією. Звичайно, у часі це складний і тривалий процес, але чи сталися реальні зміни, чи є бачення майбутнього розвитку Чорнобильської зони відчуження?

— Давайте подивимося на трансформацію поглядів, яка відбулася. Коли трапилася аварія на ЧАЕС 26 квітня 1986 року, ви пам'ятаєте, що у колишньому Радянському Союзі її спочатку не визнавали як велику екологічну біду. А в Конституції України написано, що це

СОЦІАЛЬНИЙ ЧОРНОБИЛЬ

● Напередодні 31-х роковин Чорнобильської катастрофи законотворці приділили увагу деяким питанням соціального захисту постраждалих від трагедії громадян. Так, одному із подружжя померлих осіб із числа учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС 1-ї категорії надано право на отримання пенсії у зв'язку з втратою годувальника без додаткового встановлення причинного зв'язку смерті з техногенною катастрофою. У разі набрання законом чинності одержувати виплати зазначене коло осіб буде з 1 січня 2018 року. За ініціативою Мінсоцполітики України, нагадаємо, у результаті внесення змін до Закону України «Про статус і соціального захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» діти, які втратили одного з батьків через аварію на ЧАЕС та були евакуйовані із зони відчуження 1986-го, були позбавлені права на щорічну допомогу на оздоровлення. Відтак цю прикву «неточність» усунуто.

● Президент України підписав Указ, яким затвердив довічні стипендії 22 працівникам — пожежникам внутрішніх справ України, які гасили полум'я після аварії на ЧАЕС 26 квітня 1986 року, у розмірі трьох прожиткових мінімумів для непрацездатних осіб. Раніше до такого списку стипендіатів, ще 2006 року, було включено, згідно з Указом глави держави №358, пожежників МВС України.

На фото: Володимир ХОЛОША біля схеми генерального плану будівництва ЦСВЯП у Чорнобильській зоні відчуження

катастрофа планетарного масштабу. До речі, дослідження, які були потім зроблені, доводять, що втрати України внаслідок Чорнобильської катастрофи були настільки великі, що вони мали згубний вплив на її економічний розвиток. 200 млрд доларів втратила наша держава впродовж постчорнобильського періоду. У Національній доповіді до 30-х роковин трагедії про це є окремих розділ, який я особисто писав. Так от попервах враження були, що це така собі «невеличка аварія, що ми до жовтневих свят запустимо 1-й і 2-й енергоблоки ЧАЕС. Потім у 1987 році задіємо 3-й блок, і все буде добре. (Закінчення на 2-й стор.)

У ПРОФІЛЬНОМУ ПАРЛАМЕНТСЬКОМУ КОМІТЕТІ

Загальнодержавну програму зняття з експлуатації ЧАЕС виконано на 57%

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи розглянув інформацію про стан виконання Закону «Про Загальнодержавну програму зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему».

Питання обговорювалося в порядку контролю за виконанням законів, постанов Верховної Ради України, власних рішень Комітету.

Як зазначалося під час розгляду, в цілому Загальнодержавна програма була профінансована бюджетними коштами на рівні 57%. Цих коштів вистачало лише на підтримку промислового майданчика Чорнобильської АЕС та забезпечення досягнутого рівня безпеки, оскільки більша частина була спрямована передусім на забезпечення оплати комунальних платежів, транспортних витрат, заробітну платню та відшкодування фактичних витрат Пенсійного фонду України на виплату та доставку пенсій, призначених на пільгових умовах.

Зважаючи на систематичне недостатнє фінансування, значну кількість запланованих заходів було виконано не в повному обсязі або виконано із суттєвою затримкою, що не дозволило вчасно ввести в експлуатацію важливі об'єкти інфраструктури з поводження з радіоактивними відходами та відпрацьованим ядерним паливом (завод з переробки рідких радіоактивних відходів, промисловий комплекс з переробки твердих радіоактивних відходів, сховище відпрацьованого ядерного палива), кошти на будівництво яких були надані іншими країнами в рамках міжнародної технічної допомоги.

Наголошувалося також, що Загальнодержавною програмою передбачалися кошти на такі заходи: закінчення робіт на об'єктах незавершеного будівництва соціальної інфраструктури міста Славутич (готельно-офісний комплекс), поетапне будівництво житлових будинків у місті Славутич (200 квартир), гарантоване медичне обслуговування, надання працівникам Чорнобильської АЕС соціальних пільг та гарантій на рівні встановлених для працівників діючих АЕС та ін. Проте протягом 2009–2012 років коштів з Державного бюджету взагалі не виділялося. Термін реалізації таких заходів, як гарантоване медичне обслуговування та закінчення робіт на об'єктах незавершеного будівництва соціальної інфраструктури міста Славутич (готельно-офісний комплекс), перенесено на невизначений строк.

Термін виконання першочергових заходів щодо зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему Загальнодержавної програми, запланованих на 2009–2012 роки, вичерпано. З 2015 року розпочато виконання наступного етапу Загальнодержавної програми стосовно остаточного закриття та консервації реакторних установок без затвердження в установленому порядку відповідних заходів, що мають бути здійснені в рамках цього етапу.

Верховною Радою України в Рекомендаціях парламентських слухань у 2015 році на тему: «Про зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС, об'єкт «Укриття» та перспективи розвитку зони відчуження» та у 2016 році на тему: «30 років після Чорнобиля: уроки та перспективи» наголошено на необхідності внесення Кабінетом Міністрів України на розгляд Верховної Ради України законопроекту про внесення змін до Закону України «Про Загальнодержавну програму зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему» та забезпечення сталого фінансування всіх заходів, передбачених зазначеною Загальнодержавною програмою, що не виконано до цього часу.

Комітет звертає увагу на необхідність достатнього фінансового забезпечення робіт, оскільки брак коштів може призвести до відтермінування запланованих заходів, що потребуватиме подальшого збільшення фінансування, а також матиме негативний вплив на стан ядерної та радіаційної безпеки на майданчику Чорнобильської АЕС.

Комітет зазначає, що з 2015 року ні Міністерство екології та природних ресурсів України, ні Державне агентство України з управління зоною відчуження не вжили належних заходів із внесення на розгляд Верховної Ради України законопроекту про внесення змін до Закону України «Про Загальнодержавну програму зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему».

Комітет вирішив рекомендувати Кабінету Міністрів України, Міністерству фінансів України, Міністерству екології та природних ресурсів України та Державному агентству України з управління зоною відчуження, ДСП «Чорнобильська АЕС»: — внести на розгляд Верховної Ради України законопроект про внесення змін до Закону України «Про Загальнодержавну програму зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему» з програмними заходами на період до 2020 року;

— передбачити в оновленій Загальнодержавній програмі вищезазначені заходи соціального забезпечення;

— забезпечити належне фінансування заходів, передбачених оновленою Загальнодержавною програмою.

Комітет звертає увагу на те, що після закінчення у 2012 році терміну виконання першочергових заходів Загальнодержавної програми, наступні роботи на майданчику Чорнобильської АЕС ведуться без затвердження відповідних змін до Закону України «Про Загальнодержавну програму зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему».

26 КВІТНЯ — МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ЧОРНОБИЛЯ

ПЕРЕБУДОВА ЗОНИ ВІДЧУЖЕННЯ: ВЕКТОРИ ДОКЛАДАННЯ ЗУСИЛЬ

(Закінчення.)

Початок на 1-й стор.)

А зруйнований 4-й реактор накриємо «саркофагом» і добудуємо меморіальні 5-й і 6-й блоки». Такі думки, погляди були за радянської доби, у перші два післяварійні роки, навіть певні кошти виділялися для консервації обладнання двох майбутніх блоків. Але більш глибоке розуміння ситуації, ще за часів Союзу, привело до прийняття рішення не будувати реактори РВПК (РБМК-1000, реактор більшій потужності канальний), що досить таки технологічно застаріли, практично без належного контейнеру (захисної герметичної оболонки). А потім у 1991 році Україна з незалежністю раптом отримала в спадщину і Чорнобиль. Уявляєте собі становище, мене ще не встигли призначити керівником Адміністрації зони відчуження, це у березні 1992 року, а вже 14000 гектарів лісу тут горіло, лісові господарства були евакуйовані, догляду за ним не було і суцільні зарослі та бур'яни спалахували, як порох. Доводилося приймати непрості тоді рішення разом з Державним комітетом лісового господарства стосовно відновлення певної діяльності, щоб забезпечити екологічну безпеку цих лісів та інших об'єктів з ЧАЕС включно.

Такою самою була загроза винесення забруднення (радіонуклідів) водним шляхом, необхідно було потім дамбуванням займатися, осушенням з цією метою зволожених місць. Початок цих та інших невідкладних робіт потребував підготовки якогось документа з науковим підходом. Тому разом з Національною академією наук ми почали розробку такого документа, а в 1996 році, за погодженням з компетентними міністерствами та відомствами і НАН України, була прийнята Концепція діяльності у зоні відчуження на той період. Її стратегічним концептуальним завданням була діяльність із запобігання опроміненню людей і довкілля, поширенню радіонуклідів за межі небезпечної території. Було визначено, що зона відчуження має бути полігоном або місцем для захоронення/збереження «хвостів» ядерної енергетики. Згідно з Концепцією були сформовані відповідні програмні документи, передбачене певне фінансування за напрямками.

Зокрема, був реалізований проект з протипожежного захисту природних і насаджених лісів, спорудили пожежні вишки, навіть відеокамери встановили, не знаю, чи працюють вони зараз. Пожежні підрозділи уже безпосередньо на місцях були організовані, також пожежно-хімічні станції. У пожежно-небезпечний період завжди був наготові вертоліт з десантом для оперативного гасіння осередків загорання. За допомогою Єврокомісії був запроваджений пілот-проект у Чорнобилі — інсинератор зі спалювання деревини для отримання теплової енергії, були підписані протоколи зі створення сонячних батарей, з німцями велися переговори з вітроенергетики. Усе це знайшло своє продовження у наступній Концепції, затвердженій урядом у 2012 році, яка дозволяла вже й економічну діяльність, зокрема, із застосуванням додаткових потужностей зі спалювання забрудненої деревини у зоні відчуження для забезпечення тепловою енергією м. Чорнобиль, як мінімум. Запасів такої деревини, а в 2015 році згоріло майже 15000 га лісу, буде достатньо на десятиліття. Крім того, тут є синергетичне поєднання, тому що залишки від спалювання як радіоактивні відходи кондиціонуватимуться і відправлятимуться на комплекс «Вектор». Зараз активно втілюється проект з розташування парків геліосистем біля ЧАЕС і в інших місцях. Реалізація вищезазначеної Концепції дещо затягнулася у зв'язку з пертурбаціями зі змінами керівництва зони відчуження, призначеннями нових і далеких від цієї справи людей, відповідно, і сформованих ними ж команд. Тому більш як на два роки просто загальмувалася робота. Але тепер вона

знову активізована, з приходом Віталія Вікторовича Петрука, новопризначеного голови Державного агентства України з управління зоною відчуження.

— Така деталь, а чому б не спалювати на тому інсинераторі сміття, що возять безраз по всій Україні і не знають, як його спалити. Тут дуже актуальним є висловлювання данського європейського лауреата Нобелівської премії з фізики Нільса Бора про те, що людство не загине в атомному кошмарі, — воно задушить ся у власних відходах.

— Річ у тім, що таке сміття, відходи потребують сортування, переробки, інших процесів, а також залучення для цього додаткових людських ресурсів. А на території зони відчуження є радіаційний фактор, потенційно небезпечні об'єкти, а ми розташуємо тут ще й об'єкт хімічної безпеки. У випадку аварії на одному із них — це подвійна загроза.

— У зоні відчуження, як відомо, передбачається захоронення відходів з діючих атомних електростанцій України.

— У нас є дві проблеми з відходами від «ядра», образно кажучи. Перше, це поводження з відпрацьованим ядерним паливом, і поки не прийнято рішення по ньому прийняття, переробляти його чи захоронувати, воно не стає радіоактивними відходами, а є ядерним матеріалом. І ця лінія у державі реа-

лює таким чином, що на території Запорізької АЕС збудовано і функціонує сухе сховище для довготривалого зберігання відпрацьованого ядерного палива станції.

Для інших діючих АЕС України — Рівненської, Южно-Української і Хмельницької у Чорнобильській зоні будується Централізоване сухе сховище ВЯП (ЦСВЯП), до речі, біля майданчика національного комплексу для зберігання і захоронення РВ «Вектор». Проект пройшов державну експертизу, уряд виділив землю, майданчик звільняється від зелених насаджень, укладено договір на будівництво під'їздної залізничної колії, оголошено тендер на початкову стадію робіт ЦСВЯП. І для відпрацьованого ядерного палива ЧАЕС — у розпалі спорудження СВЯП-2, поблизу самої станції. Тобто проблема ядерних матеріалів Україною розв'язується у такий спосіб. Є ще інші високоактивні, середньо- і низькоактивні радіоактивні відходи (РАВ), що теж утворюються при діяльності атомної станції та при її знятті з експлуатації. На АЕС є/будуться комплекси з їх переробки та кондиціонування. Але остаточно захоронення таких РАВ, і не тільки від АЕС, а й зони відчуження, ЧАЕС і об'єкта «Укриття», — це майданчик «Вектора». Осць така у цьому плані реалізується державна стратегія.

— Володимире Івановичу, в якому стані зараз перебуває будівництво ЦСВЯП?

— Технології по цьому сховищу розробляє, постачає американська компанія Холтек Інтернешнл у рамках відповідної угоди, а будівництво виконуватимуть переможені у тендері. Спершу це будуть підготовчі роботи, а потім, коли проект затвердить уряд, на основні роботи, теж за тендером, буде визначений підрядник. Той, хто запропонує якість виконання робіт і найнижчу їх вартість, маючи при цьому відповідні ліцензії і дозволи, звичайно. ЦСВЯП — об'єкт 5-ї, найбільшої категорії складності. Графіками передбачено, що на кінець 2018 року ми повинні завершити його будівництво. Поки що цей термін не переглядався, хоча реалії життя показують, що ми на півтора роки пізніше встановленому порядку отримали землю під будівництво, то, очевидно, це призведе і до якихось зміщень у часі з реалізацією проекту.

— Хто фінансує цей проект?

— Кошти виділяються з бюджету НАЕК «Енергоатом» поки що. Але

проект передбачає залучення кредитних ресурсів від фінансових установ. Ведуться стосовно цього відповідні переговори.

— Фонд поведження з РАВ «Енергоатом» також фінансує.

— Звичайно, уже заплатили понад 4 млрд грн. Але з цієї суми тільки близько 10% пішло на цілі, пов'язані якраз з майбутніми РАВ, які ми будемо надавати на комплекс «Вектор». І така хибна практика триває, тому що змінами до законодавства, які були прийняті попередніми урядами і наступними, і при злочинній владі і вже нині діючій, цільове призначення фонду практично нівельоване й «Енергоатом» насправді платить у загальній держбюджет.

— Володимире Івановичу, ви, як ніхто інший, знаєте, що загальнодержавні чорнобильські програми у зоні відчуження фінансуються на 50 з лишком відсотків. За які кошти Україна утримуватиме новий безпечний конфайнмент, що накриває зараз старий «саркофаг»?

— Так, передбачається, що експлуатація НБК — це відповідальність України, і здійснюватиметься вона за кошти її державного бюджету. Це досить значні суми на рівні сотень мільйонів гривень на рік, але життя не стоїть на місці і можна буде після введення в експлуатацію НБК подивитися на деякі речі про доцільність їх виконання саме зараз. Звичайно, не зменшуючи

чення та територію, яка буде передана під Чорнобильський радіоекологічний заповідник — за цим напрямом таку роботу майже здійснено. Наприклад, зараз ми зробили експертизу законопроекту про зону спеціального промислового використання, уточнивши там окремі положення, і документ можна буде запускати на затвердження.

Відновити цільове призначення Фонду поведження з РАВ. Тепер вирішення цього питання — прерогатива ДАЗВ, відповідний законопроект перебуває на узгодженні.

Внести зміни до Земельного кодексу України про надання повноважень центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері управління зоною відчуження, стосовно регулювання земельних відносин — виконано.

Забезпечити впровадження господарської діяльності, зокрема, реалізацію інвестиційних проектів на території зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення. ДАЗВ України сьогодні узагальнює заявки понад 30 компаній з різних країн, зацікавлених вкласти кошти у будівництво об'єктів сонячної енергетики, а це практично безлюдна технологія, розглядаються інші інвестиційні проекти з малолюдними технологіями.

Провести фінансово-економічну експертизу ДАЗВ та його підвідомчої підприємств, на підставі якої здійснити оптимізацію їх діяльності. Зазвичай це постійна робота.

— Спеціальна зона промислового використання, що тут мається на увазі?

— У зоні відчуження є територія, забруднена довготривалими радіонуклідами, яка сотні років не буде придатна для життя людей. Це якраз та територія, що стосується ЧАЕС, об'єкта «Укриття», комплексу «Вектор» тощо, де знаходяться відповідні промислові об'єкти для поводження з радіоактивними матеріалами. Тому у такій ситуації це абсолютно нормальне рішення — перетворити цю територію на зону спеціального промислового використання. Все інше піде під заповідник. Взагалі, зона відчуження у подальшому буде так і використовуватися.

Довідково: Чорнобильський радіаційно-екологічний біосферний заповідник зареєстровано 30 березня 2017 року. Директором призначений Тарас Мельничук. Заповідник за розмірами майже як Люксембург, займає 260 тисяч гектарів площі, з яких 70% — ліси.

— Володимире Івановичу, створення заповідника не порушить діяльність державних підприємств, які здійснюють на цій заповідній території роботи за чорнобильськими програмами?

— Слушне запитання. Тому що первинними проектами про заповідник, які розглядалися ще в десяти роках, якраз і не враховувалися ні закон про правовий режим території, ні те, що має бути, так би мовити, можливість доступу людей для обслуговування ядерних та радіаційно-небезпечних об'єктів на території зони відчуження. То був підхід з погляду створення біосферного заповідника суто, як на «великій» землі. Але наша принципова позиція, я на колегії Мінекології тоді її обстоював і мене підтримували окремі члени колегії, тодішній голова Київської обласної адміністрації Володимир Миколайович Шандра, він сам за фахом атомник, свого часу очолював МНС України, які також розуміли небезпеку, які ми можемо допустити, так би мовити, за ідеєю збереження флори і фауни. Бо головна мета робіт у зоні відчуження — підтримувати сьогодні і в подальшому забезпечувати радіоекологічний захист на цій території, ядерну і радіаційну безпеку Чорнобильської АЕС. Тобто окремі об'єкти будуть, звичайно, з мінімальним доступом, а деякі дозволятимуть втручання людей, хоча ці підприємства і знаходяться у межах заповідника. Скажімо, потрібно буде обкошувати дороги, розчищувати лісосмуги з

протипожежною метою тощо. Отже, біосферний заповідник має враховувати особливості зони відчуження, її спеціальний правовий статус. Я вже казав, що самим законодавством передбачено, щоб ті потенційно радіаційно небезпечні об'єкти, які є у зоні відчуження, обслуговувалися спеціалізованими підприємствами. Вони повинні підтримувати ці бар'єри безпеки, що створені у вигляді дамб, лісових пожежно-хімічних станцій тощо. Подолання наслідків Чорнобильської катастрофи — це не тимчасова, а довготермінова цілеспрямована діяльність держави, яка здійснюватиметься упродовж історично тривалого періоду. Сприяння цьому має знайти своє відображення і в проекті державної програми подолання наслідків Чорнобильської катастрофи на 2017–2022 роки. Також держава в особі центральних і місцевих виконавчих органів має соціально захищати і підтримувати людей, які, ризикуючи здоров'ям і життям, виконують у зоні відчуження таку потрібну країні та її громадянам роботу.

У ці дні пам'яті Чорнобиля ми шановуємо героїв, які 31 рік тому першими взяли на себе смертоносний радіаційний удар — довчна їм пам'ять! Ми висловлюємо велику подячність героям-ліквідаторам, які є з нами, які ціною власного здоров'я рятували людство від згубних наслідків «мирного атома», ширі побажання фізичної і духовної міці, турботливого ставлення держави про їхні інтереси та потреби, соціальний захист усіх постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС.

— На ваш погляд, як практика-атомника, чи є майбутнє у ядерної енергетики, адже зараз є країни, які позакривали АЕС, у Німеччині, наприклад.

— У Німеччині ще нічого не позакривали, там збираються поетапно це робити. А у Швеції спочатку продовжили роботу АЕС до 2000 року, а тепер — до 2020-го. Моє бачення розвитку ядерної енергетики, скажу так, що в економічно розвинених країнах, які у тому числі займаються нетрадиційними видами енергетики або «зеленою» енергетикою, розраховувати на атомний розвиток, очевидно, було б занадто оптимістично. Для прикладу: у Німеччині сьогодні потужність тільки вітрових парків набагато, підкреслюю, вища за потужність атомної енергетики України. Але те, що атомна енергетика буде зростати досить швидкими темпами у країнах, які розвиваються, або навіть у таких, як Китай, у мене немає сумнівів. Це буде активний розвиток. Розвинені держави, як США, європейські країни, навіть Японія, на мій погляд, використовуватимуть атомну енергетику, але не інтенсивно. Проте без атомної енергетики, думаю, що найближчі десятиліття людство не проживе. Стосовно України, наша держава має парк АЕС, які потрібно кваліфіковано експлуатувати, володіти великими геологічними запасами урану, що можна використовувати як енергоресурс. На відміну від тих же покладів кам'яного вугілля, собівартість видобутку якого постійно зростає. Поки що в Україні не прийнята нова Енергетична стратегія до 2035 року, а життя показує, що споживання електричної енергії в останні роки зменшується через, насамперед, економічні причини, падіння виробництва. Що, безумовно, накладає відбиток на розвиток вітчизняної атомної генерації, яка виробляє понад 50% електроенергії в країні. Якщо буде попит на електроенергію, то це дасть певні перспективи і для розвитку ядерної енергетики.

— Володимире Івановичу, нещодавно Атомпрофспілка України відзначила своє 25-річчя. Що б ви з цього приводу побажали її численному активу?

— Я брав участь у створенні Профспілки чверть віку тому, відтоді є її співчленом. І пишаюся тим, що Атомпрофспілка України сьогодні посідає достойне місце, має вагу й авторитет серед інших галузевих профспілок у нашій державі. Тому радо хочу побажати продовжувати ту ефективну роботу по захисту інтересів працюючих, підтримці ядерної галузі у зв'язаних їй проблем. І маю надію, що організація буде успішно займатися цим і в подальшому.

**Миколай ЛЯБАХ,
Микола ВАРЧИН**

Профспілки відповідно до Конституції України є єдиними організаціями, яким делеговано право на захист прав та інтересів трудящих!

АТОМПРОФСПІЛКА: ЦІНУЄМО КОЖНОГО ПРАЦІВНИКА

Усі матеріальні виплати, передбачені колдоговором, буде збережено

Як уже повідомлялося, наприкінці лютого президент НАЕК «Енергоатом» Юрій Недашковський та голова первинної профспілкової організації Компанії Олексій Лич підписали Колективний договір на 2017 рік.

«У січні-лютому, ще до підписання Колективного договору, було ухвалено декілька спільних рішень роботодавця і профкому ППО НАЕК «Енергоатом», які регулюють питання щомісячної матеріальної допомоги на період відпустки по догляду за дитиною і одноразових виплат при виході на пенсію. Це ті питання, які постійно перебувають у фокусі нашої уваги і потребують невідкладного вирішення», — наголошує голова профспілкового комітету РАЕС Іван Мельник.

Так, 6 січня 2017 року було підписано Спільне рішення за №1765, відповідно до якого з 1 січня цього року розмір щомісячної мате-

ріальної допомоги на період відпустки по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного (шестирічного) віку встановлено на рівні прожиткового мінімуму на працюючу особу станом на 1 січня 2017 року. Ці виплати здійснюються згідно з «Положенням про надання матеріальної допомоги працівникам ДП «НАЕК «Енергоатом» ПЛ-К.0.07.064-15.

Але найбільше запитань і хвилювань, мабуть, виникає у працівників, які у 2017 році планують вийти на заслужений відпочинок. Чи буде збережено одноразові грошові виплати у зв'язку з виходом на пенсію і коли вони будуть здійснюватися?

«З 1 січня нарахування цих виплат працівникам, які виходитимуть на пенсію у 2017 році, призупинено до накопичення достатніх об'єктивних коштів. Право на такі виплати у 2017 році мають працівники, які виходять на заслужений відпочинок за віком. Для чоловіків — це 60 років плюс два місяці після досягнення цього віку, для жінок — 58 років плюс два місяці (стосується тих, хто народився у період з 1 квітня до 30 вересня 1959 року), — розповідає заступник начальника відділу розвитку персоналу Тетяна Кузмічова. — А також ті, хто звільнятиметься з роботи по інвалідності чи за висновком медичної комісії лікувально-профілактичного закладу (при наявності призначеної пенсії за віком на пільгових умовах за Списками №1, 2).

Працівник у день звільнення звертається у відділ розвитку персоналу, пише заяву на отримання одноразової грошової виплати при виході на пенсію. Виплати будуть проведене, коли в Компанії накопичиться достатня кількість об'єктивних коштів».

Відповідно до Спільного рішення №1774, з 1 січня 2017 року працівникам надається право працювати понад двомісячний термін, встановлений пунктом 2.1 «Положення про одноразову грошову виплату працівникам при звільненні з ДП НАЕК «Енергоатом» та його профспілкових органів у зв'язку з виходом на пенсію».

«Тобто працівник має право працювати більше двох місяців аж до відновлення одноразової виплати, а потім виходить на пенсію. Про своє рішення він має

повідомити відділ розвитку персоналу», — підкреслює Тетяна Кузмічова.

Варто зауважити, що усі спільні рішення є невід'ємними частинами Колективного договору.

«Хочу наголосити, що кожен працівник може звернутися за консультаціями і

роз'ясненнями до відділу розвитку персоналу, де компетентні фахівці дадуть відповіді на ваші запитання, допоможуть розібратися зі складними або незрозумілими моментами, а у випадках спорів (непорозумінь) — до профспілки», — наголосив Іван Мельник.

Іванна КОВБА

МІЖНАРОДНА СОЛІДАРІСТЬ

Яап Вінен: «Гра м'язами» — в Україні єдине, що може донести до можновладців необхідність розв'язувати проблеми трудящих»

Наприкінці березня в УНІАН відбулася прес-конференція керівників Міжнародної конфедерації профспілок, глобальної профспілки IndustriALL й українських профспілок для об'єднання на тему: «Гідність для українських заробітчан: фундаментальні права й гідна праця». Прес-конференція стала заключним заходом у рамках візиту місії глобальних профспілок в Україні.

Конференції в УНІАН передувала низка зустрічей лідерів міжнародних профспілок з представниками центральних органів державної влади, за результатами яких відбулися дводенні зустрічі з керівниками українських профспілок, участь в яких брав Голова Атомпрофспілки України Валерій Матов. Разом з іншими профспілковими лідерами він подякував міжнародній профспілковій місії за візит і за надзвичайно точний «діагноз» ситуації, що склалася сьогодні в Україні.

Незважаючи на те що Угода про асоціацію між ЄС і Україною передбачає приведення політики зайнятості та соціальної політики у відповідність із європейськими стандартами, рівень життя українців дедалі знижується. Корупція, неформальна зайнятість, зарплатна заборгованість, небезпечні умови праці, особливо на шахтах України, яка за останні три роки досягла понад 1 мільйон громадян.

Яап Вінен, заступник генерального секретаря Міжнародної конфедерації профспілок, найбільш авторитетного профспілкового об'єднання, яке охоплює понад 160 країн, 180 млн членів профспілок, розповів журналістам про ситуацію докладно:

— У 160 країнах, де є наші членські організації, законодавчо соціальний діалог не такий розвинений, як в Україні. Але ваша країна зіштовхується з великими труднощами, і немає необхідних для його реального впровадження умов. А головне те, що влада України реально не дотримується своїх зобов'язань у рамках соціального партнерства. Ми мали зустріч із заступниками міністрів, керівниками департаментів і підрозділів Міністерства економіки, Міністерства соціальної політики та Мінергосугілля, ставили їм запитання, якими вони бачать реформи в Україні, і зрозуміли, що укра-

їнські чиновники мало що можуть запропонувати. Частина висловлених планів нереальна або є просто фантазіями. Під час наших зустрічей і розмов ми зрозуміли також, що роблять відповідальні особи згаданих міністерств, не має жодної підтримки на політичному рівні, а тому вони знаходяться у замкненому колі.

Саме ці державні органи відповідальні за реалізацію зобов'язань України, які були взяті у рамках Угоди про асоціацію між ЄС і Україною. Наприклад, за цією Угодою вони повинні розробити стратегію щодо зайнятості, за цими зобов'язаннями вони мають сприяти розвитку соціального діалогу в Україні, а також взяти участь у підготовці нового Трудового кодексу, який відповідав би міжнародним трудовим стандартам — стандартам Міжнародної організації праці.

Але цього немає. На словах є заяви, що вони «зміцнюють, розвивають, поширюють» соціальний діалог, але за змістом цей діалог схожий на «порожню склянку». Консультації з питань, які турбують трудящих, надто кволі, практично нічого не дають, як наслідок, у людей складається враження, що профспілки не можуть захистити їхні інтереси перед представниками влади. У парламенті домінує бізнес, правлять олігархи. І складається таке враження, що в Україні всією владою керують згори, керує країною на практиці жменька людей і при цьому грубо нехтує права трудящих, які є основними постачальниками добробуту в країні.

Те, що права трудящих нехтують, ми бачили не тільки в Україні, а й в інших країнах. Щорічно Міжнародна організація праці видає збірник, в якому міститься перелік порушень прав трудящих у різних країнах. Ці порушення розподіляються за категоріями. Країни з найбільшим числом порушень прав трудящих віднесені до категорії №5. Відповідно країни, де стан справ порівняно благополучний, — №1. Й у цих оглядах Україна останніми роками щоразу опиняється у категорії №5.

З огляду на це, зрозуміло, ми не можемо надто сподіватися на політиків України. Ми не можемо очікувати щось більше від міністерств і відомств, які опікуються питаннями трудящих. Тому наступного тижня ми підготуємо і

надішлемо Прем'єр-міністру України листа, в якому висловимо усі наші занепокоєння і попросимо його втрутитися в ситуацію, а також повідомимо, що коли влада країни й надалі не прийматиме всерйоз вимоги, висунуті профспілками, профспілки будуть змушені полишити стіл переговорів і вийти на вулицю. Це, можливо, єдиний вихід у вашій країні. **Очевидно єдине — лише «гра м'язами» може донести до українських можновладців необхідність розв'язувати проблеми трудящих.**

Крім того, ми звернемося до Європейської комісії, насамперед, до особи, яка відповідальна за міжнародні зв'язки — до пані Федерико Могеріні, і пояснимо їй, що Угода про асоціацію — це лише документ на папері, бо права трудящих в Україні порушуються. Ми також скористаємося інструментаріями Міжнародної організації праці, яка є однією з агентів Організації об'єднаних націй. А ще через посередництво нашого Вашингтонського офісу ми донесемо до відома міжнародних фінансових інституцій, зокрема яким є Міжнародний валютний фонд, що надання позик Україні, де не дотримуються прав трудящих, де ці гроші можуть опинитися в кишенях жменьки можновладців і будуть використані не за призначенням, недоцільна. Можливо, після таких наших «дзвіночків» влада України зрозуміє, що слід поважати права трудящих і перестане ігнорувати проблеми трудящих, закривати підприємства без попереднього розробки соціальних планів. Зрозуміють, що не потрібно створювати додаткових проблем у країні, в якій і без того надзвичайно багато складнощів. Ми солідарні з профспілками України, які на рівні політики мають бути вагомими силою.

Про свої враження від спільної з Міжнародною конфедерацією профспілок місії в Україні розповів і Вадим Борисов, регіональний секретар Глобальної профспілки IndustriALL, до якої входить до 50 млн працівників більш як 40 країн світу.

Свою думку про ситуацію висловили також Григорій Осовий, Голова Федерації профспілок України, та Михайло Волинець, голова Конфедерації вільних профспілок України.

28 КВІТНЯ — ДЕНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Гідна праця, передусім, безпечна

Людина, її життя та здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці.

Роботодавець зобов'язаний створити на робочому місці в кожному структурному підрозділі умови праці відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці. В обов'язки роботодавця також входить поліпшення умов праці, життя і здоров'я, гарантії загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності працівників підприємства, а також інші питання соціального розвитку.

Здійснення громадського контролю за додержанням законодавства про працю та про охорону праці, створенням безпечних і нешкідливих умов праці, належних виробничих та санітарно-побутових умов, забезпеченням працівників спецодеждою, спецвзуттям, іншими засобами індивідуального та колективного захисту передбачається статтею 21 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», статтею 41 Закону України «Про охорону праці» і провадиться представниками профспілки з питань охорони праці. До таких представників профспілок та їх об'єднань належать: громадські (старші громадські) інспектори з охорони праці профспілок, члени комісії із питань охорони праці підприємства надавала методична допомога у проведенні громадського контролю за проведенням атестації робочих місць, у забезпеченні працівників спеціальним одягом, взуттям, засобами індивідуального захисту.

Головою первинної профспілкової організації ВП «Рівненська АЕС», юристом, інспектором технічної праці ЦК Атомпрофспілки надавалися письмові та усні роз'яснення працівникам стосовно додержання законодавства про охорону праці, жодне звернення не залишилося без розгляду і без ненадання об'єктивної, виваженої відповіді.

Гідна праця — це безпечна праця, основа соціального добробуту, це право людини на гідні умови праці, мета щоденної роботи і принципової боротьби профспілок за свої права!

Представники профспілки з питань охорони праці

брали активну участь у роботі комісії з перевірки знань спеціалістів, керівників, працівників, комісії вхідно-контролю спецодежды, спецвзуття, засобів колективного та індивідуального захисту працівників, брали участь у комісії з атестації робочих місць, у комісії з проведення Дня охорони праці підприємства.

У відповідності із планом робіт інспектора технічної праці ЦК Атомпрофспілки і графіка перевірок підрозділів ВП «Рівненська АЕС» здійснювалася громадський контроль за додержанням роботодавцем, посадовими особами підприємства законів та інших нормативно-правових актів з охорони праці, створенням безпечних і здорових умов праці, належних виробничих і санітарно-побутових умов працівників, за-безпечення їх засобами індивідуального та колективного захисту, за результатами перевірок керівникам підрозділів надавалися подання з пропозицією усунути виявлені порушення.

Громадським інспекторам з питань охорони праці, головам цехових комітетів, комісії з питань охорони праці профспілкового комітету, комісії з питань охорони праці підприємства надавалися методична допомога у проведенні громадського контролю за проведенням атестації робочих місць, у забезпеченні працівників спеціальним одягом, взуттям, засобами індивідуального захисту.

Головою первинної профспілкової організації ВП «Рівненська АЕС», юристом, інспектором технічної праці ЦК Атомпрофспілки надавалися письмові та усні роз'яснення працівникам стосовно додержання законодавства про охорону праці, жодне звернення не залишилося без розгляду і без ненадання об'єктивної, виваженої відповіді.

Гідна праця — це безпечна праця, основа соціального добробуту, це право людини на гідні умови праці, мета щоденної роботи і принципової боротьби профспілок за свої права!

Микола ГЛАДІЧ, технічний інспектор праці Атомпрофспілки

ЗАХИСТИМО ТИХ, ХТО ЗАХИЩАЄ НАС!

Допомога армії не припиняється

Ремонтники автотранспортного господарства (АТГ) ВП «Южно-Українська АЕС» передали представникам 79-ї окремої десантно-штурмової бригади відновлений на базі підприємства ЗІЛ-131. За два місяці автомобіль, доставлений до майстерень АТГ на буксирі, повернули в стрій, виконавши капітальний ремонт основних його вузлів.

«Наші волонтери «поставили на колеса» черговий автомобіль для військових, — розповідає майстер АТГ Олег Шевченко. — Для цього довелося виконати капремонт його двигуна, коробки передач, колінвалу, провести регулювання мостів, заміну всіх рідин тощо. Наші люди розуміють, наскільки ця техніка необхідна бійцям, тож після роботи та у вихідні дні, не рахуючись із часом та особистими справами, працюють над її відновленням». Кошти на ремонт автомобіля зібрали працівники автотранспортного господарства АЕС. Вони наголошують, що з готовністю приймуть допомогу всіх небайдужих».

За словами бійця 79-ї бригади, який приймав військову техніку з рук ремонтників, відновлений ЗІЛ-131 вико-

ристовується для перевезення боєприпасів та особового складу: «Цей автомобіль справді потрібен і на його повернення ми чекали. Сподіваємося, він служитиме довго і нас не підведе».

Автотранспортне господарство Южно-Українського енергокомплексу знає у багатьох військових підрозділах України. Якість роботи та здатність його персоналу повертати до лав діючих, здавалося б, безнадійну автотехніку не раз викликали слова щирої вдячності бійців та командування.

Допомога армії на базі АТГ ВП ЮАЕС не припиняється. Сьогодні в боксах господарства автослюсарі, механіки, електрики, зварювальники «чаклюють» над черговими УАЗом та УРАЛом. На ці автомобілі теж чекають у бойових підрозділах. Тож волонтери-авторемонтники знову з готовністю працюватимуть у вихідні та неробочий час.

Усього з початку бойових дій на сході країни на базі автотранспортного господарства атомної станції відремонтовано понад 70 одиниць техніки для понад десяти військових підрозділів Збройних Сил України.

АТОМНА ГЛАСНІСТЬ

які вони отримали в подарунок. Подорож до електростанції стала незабутньою подією для усіх, хто мріяв поринути в атмосферу виробництва атомної електроенергії.

Також пізнавальною та захоплюючою стала оглядова екскурсія територією електростанції, до машинного залу енергоблоків №1, 2, гідроспоруд та навчально-тренувального центру для дітей працівників управління інформації та зв'язків з громадськістю РАЕС. Це було перше знайомство юних школярів із Рівненською АЕС. Діти мали змогу отримати вичерпні відповіді на питання про роботу атомних блоків та галузь у цілому. Зокрема, провідний інструктор НТЦ Дмитро Дейнега розповів дітям про українські вищі, які навчають майбутніх атомників, про необхідні системи захисту на АЕС, а на повномасштабних тренажерах детально пояснив принципи роботи операторів за БЩК.

Також нещодавно в рамках культурно-освітнього проекту міста-супутника — співпраці з містами-побратимами Республіки Польщі інформаційний центр Рівненської АЕС відвідали учні та педагоги комплексної професійної школи ім. І.Я. Падеревського м. Ценжковіце Тарновського повіту Малопольського воєводства.

Польські школярі були вперше в енергетичному містечку, тож молоді були вражені усіма аспектами роботи електростанції, а також, наскільки відповідальним, професіональним та дружним є колектив Рівненської АЕС. Захопились вони і патріотичністю атомників, що відображається на багатьох знімках у інформаційному центрі.

Пізнавальна весна на РАЕС

Понад десять років інформаційний центр «Полісся» є візитною картою Рівненської АЕС. З початком весни заклад відвідали понад 600 гостей, які не лише отримали масу позитивних вражень від насичених екскурсій, а й важливі знання у сфері атомної енергетики.

Для того щоб провести час на канікулах весело та з користю, потрібно небагато, лишень завітати до інфор-

маційного центру РАЕС «Полісся» і самим наочно переконатись, як працює найпотужніше підприємство

Відсутність інформації про зроблену профспілковою організацією справу — це відсутність самої справи!

ПРОФСПІЛКОВА ІНІЦІАТИВА

Заклали новий парк

Профспілкові активісти Южно-Українського енергокомплексу заклали новий парк. Перші ряди молодих саджанців прикрасили пустир поряд з недобудованим другим корпусом оздоровчо-реабілітаційного комплексу (ОРК) «Іскра» ВП ЮАЕС.

«На одному з щотижневих засідань профспілкового активу народилася ідея закріпити за профактивом нашого підприємства територію, яку ми могли б «взяти з нуля» та облагородити, — розповів голова первинної профспілкової організації ВП ЮАЕС Сергій Снітков. — На ініціативу відгукнулося керівництво ОРК «Іскра», запропонувавши свою незайману територію. Сподіваюся, що через декілька років тут буде гарний парк з альтанками, доріжками та лавками. У нього поки що немає назви. Та над цим ми теж працюємо».

Перший «зелений десант» атомників висадив 30 горіхів і 50 дубів. Разом з

профспілковими лідерами активну участь у ньому брав персонал ОРК «Іскра». Згодом своє місце під сонцем у новому парку знайшли 40 софори. За словами директора оздоровчо-реабілітаційного комплексу Олександра Білика, з часом тут з'являться декоративні кущі, буде створено альпійські гірки, розбито клумби — зроблено все, аби недовгий пустир перетворився на справжню зону відпочинку.

Загальна площа парку — 1 га. Проект розроблено проектною відділом ВП ЮАЕС. Акція, ініційована профкомом підприємства, довгострокова та відкрита. До неї можуть приєднатися всі охочі.

ПОВІДОМЛЯЄ ДАЗВ УКРАЇНИ

Ліс — важливий приборкувач радіації

Цього року під час весняно-осінніх лісокультурних кампаній у Чорнобильській зоні відчуження заплановано проведення заходів з лісовідтворення на площі 400 га, на майже половині з яких (197 га) протягом усього періоду заплановано до висадки понад 1,5 млн сіянців. На іншій половині (203 га) розпочато планові роботи щодо сприяння поновленню лісу природним шляхом.

Факівцями Державного спеціалізованого підприємства «Північна Пуща» на сьогодні в зоні відчуження висаджено вже понад 0,5 млн сіянців, на площі 70 га (з розрахунку 8 тис. шт. на 1 га).

Запланована площа під висадку молодих рослин у 2017 році більш ніж удвічі перевищує минулорічну — 113 га.

Основною лісоутворюючою породою є сосна звичайна, що становить понад 70% загальної кількості, проте використовуються й інші породи, зокрема дуб, береза та інші (залежно від типу лісорослинних умов).

«Ліс у зоні відчуження займає 70% усієї площі і має важливе значення. Вирощування та висадка насаджень сприяють відтворенню біологічного розмаїття та раціонального використання існуючих природних комплексів та їх окремих компонентів у зоні відчуження, а також запобігають винесенню радіонуклідів за межі зони відчуження», — зазначив голова Державного агентства України з управління зоною відчуження Віталій Петрук.

Засновник: Професійна спілка працівників атомної енергетики та промисловості України
Видавець: Редакція газети «Атомник України»

Адреса редакції: вул. Жиланська, 5-6, оф. 5, м. Київ, 01033
Газета «Атомник України»

Головний редактор
Микола ПЕТРИЧЕНКО
Телефон/факс: (044) 590-18-22
E-mail: atomnik@union.kiev.ua
http://www.atomprofspiika.info

Газета виходить щотижня
Індекс — 21766

За точність викладених фактів відповідальність несе автор
Редакція листується з читачами лише на сторінках газети
При передруку посилання на «Атомник України» обов'язкове

Свідоцтво про реєстрацію
КВ №4480 від 21.08.2000 року
Газета віддрукована
у ТОВ «МЕГА-ПОЛІГРАФ»:
04073, м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14.
Тираж 5000